

Mötesanteckningar - Möte i ROS arbetsgruppen för metod- och kvalitetsfrågor (MoK), 2026-05-21

Närvarande:

Deltagare på plats:

Petra Sundlöf	Socialstyrelsen
Daniel Svensson	Socialstyrelsen
Jonas Dahlgren	Sveriges lantbruksuniversitet
Henrik Petterson	Trafikanalys
Helena Svensson	Skolverket
Anna Törneke	Universitetskanslersämbetet
Pär Millstam	Arbetsmiljöverket
Peter Abrahamsson	Försäkringskassan
Johann Hiebl	Naturvårdverket
Sebastian Constantino	Skogsstyrelsen
Eric Lövestedt	Tillväxtverket
Christofer Malmgren	Folkhälsomyndigheten
Nasser Nuru Mahmud	Folkhälsomyndigheten
Daniel Lennartsson	SCB (en punkt)
Suad Elezovic	SCB (en punkt)
Mia Kling	SCB
Maj Eriksson Gothe	SCB
Bodil Mortensson	SCB
Sabri Danesh	SCB

Deltagare på länk:

Maria Bach Harren	Riksgälden
Torbjörn Lindquist	Konjunkturinstitutet
Niklas Notstrand	Energimyndigheten
Maria Wiberg	Tillväxtverket
Sofia Arkhede	Kulturanalys

Underlag från SAM med aktuella frågor

Nedan finns skriftliga sammanfattningar från de SAM som skickat in inför mötet:

Arbetsmiljöverket:

- Personalsituationen är besvärlig just nu. Pensioneringar och föräldraledigheter delvis orsak till detta. Innebär att verksamheten inskränks till det nödvändigaste.
- Arbetet med att införa PX-Web går långsamt framåt.
- Den nya enkäten för det sammanslagna AMU och AoB börjar bli klar. Det mesta är gamla frågor som funnits med i de tidigare (separata) undersökningarna. Nytt är att vi nosar lite på AI i arbetet.
- Produktionen av Arbets-skaderapporten 2025 börjar närma sig sitt slut. Publicering 10 juni.

Skolverket:

Det som är nämnt under tidigare möten är fortsatt aktuellt. Skolverket arbetar med att förbereda för överföring av all statistik till PxWeb, där två mer avgränsade sk statistikområden tidigare är publicerade. Samtidigt undersöker vi olika möjligheter att införa ett gemensamt sekretesskydd i överföringen till PxWeb.

Folkhälsomyndigheten:

- Årets publicering av statistik om vaccinationer inom barnvaccinationsprogrammet har utökats med flera tabeller uppdelat på kön. Publiceringen av produkten har också snabbats upp något, jämfört med förra året.
- Årets publicering av statistik om anmälningspliktiga smittsamma sjukdomar utökas med fler sjukdomar, jämfört med förra årets publicering.
- Myndigheten har tagit fram en datastrategi. Nu pågår nästa steg, att formulera en handlingsplan utifrån strategin.
- Ny enhet som bland annat ansvarar för att kraftsamla kring systematiskt kvalitetsarbete (främst myndighetens återkommande surveyundersökningar). Fokus just nu att titta på produkter som inte är officiell statistik idag för se vad som behöver göras för att de ska kunna utgöra officiell statistik i framtiden. Enheten har även i uppgift att arbeta med alternativa insamlingsmetoder och nya datakällor
- Migrering från SAS till R för vår surveyundersökning Nationella folkhälsoenkäten Hälsa på lika villkor pågår för fullt. Tanken är att den ska vara klar för att användas i statistikproduktionen i höst och till publicering i december.
- Inom myndigheten har man testat hur snabbt vi kan gå från uppstart till rapportering av statistik genom vårt verktyg Hälsorapport med hjälp av vår webbpanel. Utvärdering har inte skett men man gick från uppstart till rapport på 4 veckor.

Trafikanalys:

Fortsatta förberedelser för avveckling och överföring av uppgifter till den nya myndigheten fortsätter. Vi kommer snart att få erbjudande om verksamhetsövergång, så fort villkoren är färdigförhandlade. Vi letar fortfarande efter nya centrala lokaler i Stockholm. Vi har möten för att lära känna nya medarbetare.

Trafikanalys har fått extra medel för att modernisera och digitalisera statistikframställningen. Vi har identifierat ett antal prioriterade utvecklingsprojekt, exempel nedan:

- Kartläggning av senaste innovationerna inom Resvaneundersökningar (RVU) och appbaserad RVU
- Webscraping av data om nya fordon som inte finns i register.
- Nya tidserier Körsträckor, Trafikarbete och Transportarbete på väg med reviderad metod.
- Utveckling av statistik för att följa elektrifieringen och omställningen av transportsektorn fortsätter, t.ex. ny registerbaserad statistik om potentiella drivmedel för fartygen inom sjöfarten, energi- och drivmedelsförbrukning inom sjöfarten i projekt med Energimyndigheten.
- Kompetensutveckling AI och nya verktyg, förberedelser för eventuell övergång till R/Python.

Socialstyrelsen:

Vi har fått fler nya regeringsuppdrag inom både hälso- och sjukvård och socialtjänstområdet. Ett stort uppdrag rör tandhälsa och handlar bland annat om att utveckla och modernisera Tandhälsoregistret. I det ingår att genomföra en förstudie i syfte att vidareutveckla dagens tandhälsomått för att bättre kunna följa upp munhälsan i befolkningen. Många nyrekryteringar görs just nu till följd av detta.

Flera rekryteringar görs även till uppdraget om väntetider inom hälso- och sjukvården. Man håller f.n. på med att bygga upp en ny nationell väntetidsdatabas. Den ska förutom väntetider till olika typer av vård även innehålla uppgifter om bland annat vårdplatser.

Socialdataregisterlagen har just antagits av riksdagen. Det har varit en ganska lång resa. Socialstyrelsen har varit involverade i förarbetena på olika sätt. Framöver behöver myndighetens regelverk anpassas till den nya lagen. På sikt kommer dessutom flera olika sociala data samlas in, och mängddata omvandlas till mikrodata. Förhoppningen är att om möjligt utveckla regleringen via de sk registerföreskrifterna, och att hämta erfarenheter från hälsodataområdet.

UKÄ:

- Den 27 maj är det dags för publicering av den nya statistikprodukten Etablering på arbetsmarknaden efter högskolestudier på grundnivå och

avancerad nivå. Samma dag publicerar vi även några helt nya tabeller inom statistikprodukterna Högskolenybörjare och doktorandnybörjare efter föräldrarnas utbildningsnivå och svensk och utländsk bakgrund för studenter och doktorander på universitet och högskolor. Tabellerna handlar om genomströmning och visar t.ex. examensfrekvens bland studenter med svensk bakgrund och med utländsk bakgrund. Dessa uppgifter är efterfrågade bland användare.

- Vi fortsätter ta steg mot att införa PxWeb och ersätta vår nuvarande statistikdatabas. Kopplat till det kommer vi undersöka alternativ till röjandekontroll i den officiella statistiken och kommer i huvudsak undersöka Cell Key Method (CKM) och undertryckning. SCB har infört CKM i flera statistikprodukter redan. Stor del av den officiella statistik som UKÄ ansvarar för samlar SCB in och producerar, vilket skulle göra det möjligt att införa CKM i högskolestatistiken. Men vi ska utreda vilka för- och nackdelar de två metoderna har.

Naturvårdsverket:

Naturvårdsverket fortsätter att utföra sin omfattande statistikproduktion i de olika sakenheterna. Mot bakgrund av ökande krav på kvalitet, enhetlighet, sekretess, säker lagring, internt stöd osv. har myndighetsledningen prioriterat statistikfrågan och genomfört nyrekryteringar. Vi är nu tre handläggare som arbetar med intern och extern samordning av statistik, vilket gör att Naturvårdsverket framöver kan nu bemanna MoK gruppen. Från och med hösten kommer dessutom en ny enhet för samordning av statistik och miljöinformation att bildas.

Chefsrollen för den nya enheten är utlyst t.o.m. 28/5. Sprid gärna ordet

Tillväxetverket:

- Eurostat arbetar med revidering av förordningen för turismstatistik. Planen är att göra stora förändringar i turismstatistiken via tillgång till nya datakällor och metoder för att bättre beskriva turismen än vad som görs idag. Implementation planerad till 2028.
- Rekrytering av gruppchef för turismstatistik och 1–2 statistiker pågår. Maria Wiberg (turismräkenskaper) slutar på Tillväxtverket efter sommaren och går över till SCB.

SCB:

- Anmälan till SCB:s sommarskola om Index den 20 augusti har öppnat ([Statistics Sweden and Örebro University Summer School 2026 - Handelshögskolan - Örebro universitet](#)).
- AIML4OS arrangerar ett funathon 26-27 maj ([About the funathon – 2026 AIML4OS Funathon](#))

API-insamling i Inkvarteringsstatistiken

Eric Lövestedt från Tillväxtverket presenterade hur myndigheten använder API:er för datainsamling inom inkvarteringsstatistiken. Tillhörande bilder återfinns i bilagan.

Frågor och svar:

Är uppgiftslämnandet obligatoriskt eller frivilligt? Uppgiftslämnandet är obligatoriskt och regleras genom föreskrifter.

Kan alla bokningssystem använda API, eller beror det på hur filöverföringen är utformad? Generellt sett bör det inte vara något problem för bokningssystem att övergå till API, men svårighetsgraden kan variera beroende på systemets utformning.

Hur fungerar standardiseringen? Är grunddata i bokningssystemen redan anpassade eller krävs transformation till ett gemensamt format? Eftersom det finns många olika bokningssystem och format behöver data anpassas. Den data som Tillväxtverket tar emot är därför transformerad till myndighetens format.

I och med etta har uppgiftslämnarbördan minskat, finns det möjlighet då att samla in fler variabler och utöka statistiken? Uppgiftslämnarbördan har minskat. Det finns tekniska möjligheter att utöka innehållet, men detta har ännu inte diskuterats. Anpassning sker i första hand utifrån EU:s statistikkraV.

Kommentar kopplat till utmaningar: En utmaning är hur grunddata och processdata, som vidarebearbetas i olika system, ska hanteras och säkerställas. Trots API-lösningar används fortfarande filöverföring i viss mån. Frågor uppstår kring datalagring, hur data kopplas mellan sektorer samt hur en säker databehandling garanteras för alla parter. Det är även oklart vem som har ansvar enligt exempelvis 223an.

Kommentar om fördelar: En central fördel är förbättrad validering genom automatiserade skript, vilket effektiviserar kvalitetssäkringen av inkommande data.

Högfrekvent statistik över hushållens konsumtion baserat på kortdata

Daniel Lennartsson och Suad Elezovic från SCB presenterade högfrekvent statistik över hushållens konsumtion baserat på kortdata. Tillhörande bilder återfinns i bilagan.

Frågor och svar:

Hur hanteras datakällor kopplade till korttransaktioner, särskilt med tanke på att kortdata täcker cirka 50 % av hushållens konsumtion? Hur ser täckningen

ut för exempelvis Klarna och liknande tjänster? SCB samlar in data från 11 aktörer, vilket ger täckning för i princip alla korttransaktioner, inklusive mobilbetalningar. En stor del av kortbetalningarna sker även online. Insamlingen av kortdata kan ske via tre huvudsakliga källor: betalterminaler i butik, banker samt kortnätverk (kortens varumärken). Detta möjliggör skattningar från olika håll som bör ge konsistenta resultat.

Hur hanteras säsongrensning, och uppstår konsistensproblem vid aggregering? Målsättningen är att införa en enhetlig modell baserad på COICOP-klassificeringen. Eftersom statistiken uttrycks i indexform är det dock svårt att uppnå full konsistens vid aggregering. I nuläget prioriteras inte summakonsistens i första skedet, men det kan bli aktuellt vid ökad efterfrågan från användare. En avvägning behöver göras kring hur mycket justeringar som är rimliga utan att påverka datakvalitet negativt.

Hur beaktas variationer i utbetalningsdagar, exempelvis löner, pensioner och bidrag? Analysen utgår ofta från den 25:e som en central löneutbetalningsdag, med särskild hänsyn till avvikelser i exempelvis juni och december. Tillgången till dagliga data möjliggör mer detaljerade studier av sådana effekter. Exempelvis kunde man observera förändrade köpmönster i samband med momssänkningar, där konsumtionen minskade dagarna före en förändring.

Gemensam diskussion om metod- och kvalitetsfrågor förknippade med uppsnabbning av statistik och att använda nya datakällor

Frågorna nedan diskuterades:

- Fler exempel på aktuella arbeten än de som presenterats av Tillväxtverket och SCB?
- Vilka möjligheter och utmaningar finns vid uppsnabbning av statistik ur ett kvalitets- och metodperspektiv?
- Finns det frågor/områden som vi borde arbeta gemensamt med i MoK-gruppen?

Sammanfattning av diskussionen:

Henrik från Trafikanalys lyfte att arbetet med snabb statistik intensifierades under pandemin, då behovet av aktuella indikatorer ökade. Fokus låg bland annat på transportområdet, där olika datakällor – såsom flyg- och sjöfartsdata samt positionsdata – inventerades. Han betonade att den största utmaningen är avvägningen mellan aktualitet och tillförlitlighet. I dagsläget har efterfrågan på snabb statistik minskat något, medan behovet av mer detaljerad statistik har ökat.

Nasser beskrev hur Folkhälsomyndigheten använde data från mobiloperatörer för att analysera resmönster under pandemin. Syftet var att följa upp rekommendationer om att stanna hemma, undvika resor och arbeta på distans.

Daniel från SCB framhöll vikten av att både experimentera och publicera statistik baserad på nya datakällor. Han föreslog att sådan statistik skulle benämnas som "experimentell" snarare än "under utveckling", eftersom nya datakällor kan ge nya insikter. Han betonade också behovet av robusta metoder, särskilt i pressade situationer. Till exempel krävs genomtänkta imputationsmetoder för att hantera bortfall, såsom när en av flera källor inte levererar data i tid.

Christofer från Fohm lyfte frågan om hur problem hanteras i stressade situationer, vilket Daniel besvarade med att det kräver förberedda metoder och tydliga rutiner.

Maj från SCB frågade om uppgiftslämnande inom veckostatistik för hushållens konsumtion är obligatoriskt. Svaret var att det i dagsläget är frivilligt, men att det kan komma att förändras i och med att Riksbanken planerar att införa veckovis datainsamling. Maj gjorde även en jämförelse med Nordmakedonien och lyfte frågan om hur dataleveranser från olika källor säkerställs.

Anna från UKÄ instämde i att beroendet av externa dataleverantörer är en sårbarhet. Hon gav exempel från UKÄ, som är beroende av data från KB, och där störningar ibland har lett till ofullständiga dataleveranser. Detta understryker vikten av god kommunikation mellan parter.

Daniel från SCB tog även upp statistik över hushållskonsumtion, där momsdata används som en tillförlitlig källa för månadsstatistik. Samtidigt finns snabbare, experimentella alternativ, men dessa kan vara känsliga för förändringar i exempelvis betalningsbeteenden (t.ex. ökad kontantanvändning).

Niklas från Energimyndigheten ställde en fråga om EU:s roll i att tillgängliggöra statistik och möjliggöra att den blir officiell. Svaret var att det inom den årliga statistiken finns EU-krav och skyldighet att rapportera data. Han lyfte behovet av en gemensam datastrategi för Sverige.

Övrig information från SCB

Rapporten [Sveriges officiella statistik 2025, del 2. Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet](#) är publicerat. Förberedelserna inför nästa insamling, som planeras till oktober 2026, har påbörjats. Synpunkter och förslag på förbättringar av årets rapport tas gärna emot. Det finns även möjlighet att lämna önskemål om utformningen av den årliga utbildningen inför insamlingen.

Vissa SAM har efterfrågat att få sina svar från 2025 års utvärdering skickade direkt till sig. SCB planerar att distribuera samtliga svar till kontaktpersonerna inom respektive SAM inom ett par veckor.

Summering

Mötet avslutas. Nästa möte 3 sep med temat Sveriges officiella statistikens kvalitet (SOS-Q). Separat inbjudan kommer att skickas via mejl.

Bilagor

Bilaga 1-API-insamling i Inkvarteringsstatistiken.pdf

Bilaga 2 - Ny metod för den snabba konsumtionsstatistiken.pdf